

Verslag technische sessie toekomst stimuleren Zuid-Hollandse journalistiek

Datum: 8 december 2025

Aanwezig:

- Statenleden: Joeri Oudshoorn (PvdD), Bülent Ünlü (Groenlinks-PvdA), Niels Oosterom (BBB) Arjan Witte (ChristenUnie), Bas Nootenboom, (CDA), Lianne van Damme (D66), Lisa Klompenhouwer (PvdD), Deborah Fernald (Groep doe STOER), Francine Heijnen (VVD)
- Universiteit Leiden:
- Media / Journalistiek: (Leidsch Dagblad), (Omroep West), (Rijnmond), (Nederlandse Nieuwsblad Pers), (Rodi Media), (Nederlandse Vereniging van Journalisten)
- Mediafondsen: (Provincie Utrecht), (Provincie Noord-Brabant en Mediafonds Tilburg), (Leids Mediafonds), (Stimuleringsfonds voor de Journalistiek).
- Selectiecommissie voormalige regeling Kwaliteitsimpuls Zuid-Hollandse Journalistiek:
- Griffie:
- Medewerkers Provincie Zuid-Holland: (voorzitter), (verslag)

Voorzitter opent de vergadering. Er volgt een korte voorstelronde waarna hij de vijf punten van het dictum van motie 1717 voorleest die in de Statenvergadering van 9 juli 2025 is aangenomen.

1. Een nieuwe subsidieregeling 'stimuleren lokale regionale en provinciale journalistiek 2026-2028' op te stellen,
2. De regeling uitsluitend te richten op het stimuleren van vernieuwende journalistieke producties van bestaande provinciale, regionale en lokale mediaorganisaties, waarbij cofinanciering van andere mediafondsen mogelijk is,
3. In overleg met een afvaardiging van de media te komen tot een effectieve subsidieregeling, hiervoor voor drie jaar in totaal € 1 miljoen vrij te maken en vanuit een eventueel positief begrotingssaldo of vanuit de algemene reserve te dekken,
4. In de periode 2026-2028 te onderzoeken of (kleinere) gemeenten bij het provinciale fonds willen aansluiten of bij projecten cofinanciering willen geven.
5. In de periode 2026-2028 te onderzoeken of een structureel provinciaal mediafonds na 2028 meerwaarde heeft. Hierbij de effecten van het provinciaal mediafonds gedurende de looptijd te monitoren en hierover aan PS te rapporteren. Hierbij ook te kijken naar mogelijkheden om de onafhankelijkheid van een mediafonds te versterken, waarbij inspiratie kan worden gehaald uit de wijze waarop het mediafonds in Utrecht is vormgegeven.

Presentatie Universiteit Leiden

Vervolgens geeft hij het woord aan [] die reflecteren op het onderzoek uit 2019 dat zij hebben uitgevoerd in opdracht van de provincie Zuid-Holland. Daarin hebben zij de staat van de journalistiek in Zuid-Holland in kaart gebracht en hebben zij voorstellen gedaan hoe de journalistiek kon worden versterkt. De presentatie is bijgevoegd.

Kern van het betoog is dat zij het belangrijk vinden dat goed wordt nagedacht over het doel van de regeling en met een beperkt budget van € 333.000 op jaarbasis er realistische verwachtingen zijn als het gaat om het resultaat. Daarom schetsen zij een alternatief voor een regeling om onderscheidende journalistieke producties te stimuleren met een fonds. In plaats daarvan belichten zij de optie om het fundament van de journalistiek in Zuid-Holland te versterken door de redactiekracht van Huis-aan-Huisbladen (HaH) in met name het landelijk gebied financieel te ondersteunen. Focus op HaH omdat daar veel verbetering is te realiseren met relatief weinig geld. Sinds 2019 is het aantal HaH-bladen in Zuid-Holland gehalveerd van 100 naar 50 titels. Het bereik van deze bladen is groot, al is de bezorging een punt van aandacht. Ook schort het aan scholing van de medewerkers en digitalisering. Door te kiezen voor de HaH bladen, is de cirkel rond. Door te stoppen met adverteren door de provincie Zuid-Holland per januari 2018 missen de HaH-bladen sindsdien inkomsten.

Inhoudelijk zijn er zorgen over de redactionele kwaliteit. Er zijn weinig betaalde krachten, veel wordt gedaan door vrijwilligers. Er zijn weinig mogelijkheden voor kritische journalistiek. Er is kortom veel te winnen.

Er kleven mogelijke bezwaren aan deze keuze. Publiek geld gaat naar een particulier bedrijf, in slechts een deel van Zuid-Holland (is tegelijk ook de kracht, want een duidelijke keuze). Daarnaast hebben HaH-bladen een laag kwaliteitsimago en wordt geïnvesteerd in oude media.

Hoeveel geld er beschikbaar is voor een HaH-blad hangt allereerst af van de keuze hoeveel bladen (in hoeveel gemeenten) in aanmerking komen. Daarnaast is matching met de gemeenten die in aanmerking komen van belang om te zorgen voor een substantieel bedrag. HaH-bladen zouden een voorstel in moeten dienen hoe ze het beschikbare geld zouden willen inzetten. Een fondsbestuur zou de aanvragen moeten beoordelen.

Reacties

[] vindt het een goed voorstel. Ook in Noord-Holland is 50% van de HaH-bladen verdwenen. Ook het huidige aantal bladen staat onder druk. De inkomsten uit advertenties lopen terug. HaH-bladen hebben het het moeilijkst in de grote steden. In kleine steden en dorpen zijn HaH-bladen vaker de enige nieuwsvoorziening en is er meer redactionele kracht.

[] geeft aan dat het voorstel lijkt op een structurele ondersteuning van HaH-bladen, maar waar zijn de lokale omroepen?

Bas Nootenboom snapt de presentatie maar concludeert dat het voorstel van de Universiteit geen antwoord geeft op de motie. Hij bepleit de voorstellen in de motie met aandacht voor onderzoeksjournalistiek, verdieping, innovatie.

Joeri Oudshoorn vindt dat de regeling bedoeld zou moeten zijn voor dure journalistieke en verdiepende producties. In kleine gemeenten is er geen geld om dat te realiseren. Het beschikbare budget is een druppel op een gloeiende plaat, de Statenleden beseffen dat terdege.

[] kies je voor producties of de basis? De selectiecommissie heeft met plezier aanvragen kunnen honoreren, maar draagt het bij aan het tegengaan van de verschraling? Je hebt een fundament nodig. De praktijk is dat we hebben te maken met 'gaten'. Het hoeft niet een HaH-blad te zijn wat wordt gesteund, maar de vraag is relevant hoe je het meest haalt uit het beschikbare budget.

[] geeft aan dat pilots van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek tussen commercieel/privaat en publiek moeizaam verlopen.

[] geeft aan dat het belangrijk is om realistische verwachtingen hebben met het oog op het budget. Hij geeft aan dat de NVJ een voorkeur heeft voor een meer structurele aanpak. Met HaH-bladen bereik je een andere doelgroep. Hij is in algemene zin bang voor versplintering. Kan ook voor één partij zijn als een soort Follow the Money in Zuid-Holland aanpak. Het haalt het onderliggende probleem niet weg. De impact van HaH-bladen is groot. Misschien kiezen voor de streekomroep. Of één partij voor de hele provincie. 4-5 mensen die dat gaan doen. Er is geen ultieme oplossing.

[] vraagt zich af of in het onderzoek van De Jong en Koetsenruijter ook is gedacht aan het fenomeen staatssteun? Regelingen die we al dan niet kunnen uitvoeren, er zijn wettelijke restricties. En als er wordt gesproken over het toekennen van geld aan media in plaats van producties, dan zijn dat vermoedelijk exploitatiesubsidies en ook daar zitten restricties aan ten aanzien van het verstrekken aan zelfgekozen partijen.

[] geeft aan dat bij de oude regeling is gekozen voor producties en niet voor ondersteuning vanwege staatssteun.

[] geeft aan dat staatssteun inderdaad een mogelijk issue is, financiering van het bestel. Hoe kun je de journalistiek betaalbaar houden? Hij geeft aan dat ook de lokale omroepen een belangrijk netwerk vertegenwoordigen. Daarop hebben HaH-bladen niet het monopolie.

[] vertelt dat als het erom gaat een netwerk van kwaliteit over de hele provincie te willen leggen, zijn juist niet denkt vanuit de HaH-bladen. Zij ziet meer in de wat grotere steden in de provincie. Het is echt heel jammer dat er maar twee steden in Zuid-Holland een

mediafonds hebben. Als andere wat grotere steden nu ook een mediafonds in het leven zouden roepen, en als die gemeenten in een ruime cirkel rondom hun stad de omringende dorpen zouden meenemen, dan zou het provinciale fonds die gemeenten kunnen subsidiëren voor onderzoeksjournalistiek in de omringende dorpen. Zo is het Leids Mediafonds nu in gesprek met Katwijk over aansluiting bij het LMF. Als docent journalistiek schoolt [] als vrijwilliger lokale media. Doordat er steeds weer nieuwe vrijwilligers zijn, brengt dat de lokale media helaas niet veel verder. Vanwege het gebrek aan continuïteit bij de HaH-bladen valt daar weinig vooruitgang te boeken.

Joeri Oudshoorn licht toe waarom in de motie van Provinciale Staten wordt gekozen voor co-financiering in plaats van structurele ondersteuning van de twee huidige gemeentelijke mediafondsen van Leiden en Delft. Omdat er maar twee mediafondsen zijn in Zuid-Holland is co-financiering een logischer manier om onderscheidende journalistieke producties mogelijk te maken.

[] benadrukt het belang van scholing en ondersteuning van journalisten, zeker als het gaat om vrijwilligers. Bij de oude regeling had de selectiecommissie vaak het gevoel dat met coaching en ondersteuning een voorstel er beter had kunnen uitzien.

[] ziet twee discussie naast elkaar. Wat is het doel? Willen we het medialandschap versterken of de journalistiek? In Zweden kiezen ze voor het medialandschap. Het vorige Mediafonds was gericht op Journalistiek. Daarbij komt het geld wel echt terecht bij journalisten, media, producties en goede ideeën.

[] herkent de aanbevelingen van de Universiteit Leiden vanuit het onderzoek in 2019. Het is of 1) ondersteuning van het medialandschap of 2) een soort Zuid-Hollands ANP of 3) een mediafonds. Hij benadrukt – zoals ook gesteld in de motie – de keuze om door te gaan met een mediafonds.

Joeri Oudshoorn voegt toe dat ondersteuning van het medialandschap niet past als taak van de provincie in het huis van Thorbecke en geeft aan ook niet voor structurele ondersteuning te willen zorgen.

[] vraagt zich af wat er dan moet veranderen en verbeteren ten opzichte van de oude regeling.

Joeri Oudshoorn geeft aan dat het van belang is om het doel bij te stellen. Dat was veel te hoog gesteld gezien het beschikbare bedrag.

Arjan Witte zegt dat er veel geld ging naar zzp'ers. Dat werd negatief beoordeeld in de evaluatie. Edward Sterenborg geeft aan dat zzp'ers vanuit het hele land aanvragen deden. De keuze zou kunnen worden gemaakt om de regeling alleen open te stellen voor Zuid-Hollandse journalisten en mediaorganisaties. Arjan Witte en Joeri Oudshoorn benadrukken er geen problemen mee te hebben als journalisten van elders komen. Als ze maar werken

voor Zuid-Hollandse media, het een Zuid-Hollands onderwerp betreft en Zuid-Hollanders en er kennis van kunnen nemen.

[] geeft aan dat het ook in Tilburg niet gaat om waar de journalist vandaan komt. Hij geeft verder aan dat in Amstelveen is gekozen voor investeren in redactiekracht én in producties. En verwijst naar de stichtingsvorm waar in de provincie voor is gekozen.

[] stelt dat zij had vernomen van de provincie dat een stichting opzetten veel werk met zich meebrengt en veel tijd kost.

Arjan Witte geeft aan dat die er niet morgen hoeft te zijn. Voor de korte termijn een subsidieregeling als opmaat naar de uiteindelijke vorm van een stichting.

[] geeft aan dat de statuten van het Utrechts mediafonds online staan. En is dus mogelijk een kwestie van copy paste. Vervolgens is het wel van belang om een goed bestuur te zoeken. Een fonds op afstand en dus een stichtingsvorm is prettig. Daarna heb je er als provincie niet veel werk meer aan. Op afstand zetten is de meest zuivere weg.

[] geeft aan een sterke voorkeur te hebben voor een stichtingsvorm. Hij geeft aan dat het contact met het Leids Mediafonds veel gemakkelijker verloopt dan met de provincie. Korte lijntjes met het mediafonds in plaats van formulieren met E herkenning en vragen over solvabiliteit bij de provincie.

[] geeft aan dat aanlooptijd voor een nieuwe regeling sowieso lange tijd nodig heeft. Zij ziet op dat punt geen verschil tussen een fonds of subsidieregeling.. De vragen die eraan vooraf gaan kosten veel meer tijd: het maken van je beleid waar je je regeling op baseert, de gesprekken met het veld om tot het beleid te komen en het inrichten van een regeling

[] vraagt zich af hoe je HaH bladen beter kunt betrekken bij een mediafonds. In de praktijk blijken zij namelijk nauwelijks tot niet te profiteren van de mogelijkheden. []

[] vertelt dat het Leidse fonds daar oog voor heeft en ook voorziet in coaching van deze journalisten, zelfs bij de áánvraag van subsidie voor een project als dat nodig blijkt.

[] geeft aan dat Rijnmond een speciaal potje heeft voor lokale projecten. Waarbij Rijnmond een project trekt samen met een lokale omroep, met gezamenlijke inzet van menskracht en middelen. Is het een idee om daarin in te investeren? Media organisaties die samen een aanvraag indienen.

[] zegt dat het AD 10 jaar geleden al niet meedeed. Het AD vindt het de gemakkelijkste oplossing dat er gewoon meer wordt geadverteerd. Dat is een stuk eenvoudiger dan allerlei fondsen of stichtingen oprichten, aldus [] van het AD.

[] geeft aan dat het fonds in Utrecht is geëvalueerd. In Utrecht is jaarlijks een bedrag van 300.000 euro beschikbaar. De evaluatie wordt in januari in GS besproken en aan PS verstuurd. Zij vindt de evaluatie positief en uiteraard zijn er verbeterpunten.

[] sluit af en dankt alle aanwezigen voor hun goede inbreng. Hij zegt toe het verslag en de presentatie van de Universiteit van Leiden te delen. Het is de inzet dat er begin volgend jaar een GS voorstel ligt waarbij gekeken wordt hoe de aanwezigen van deze technische sessie betrokken kunnen worden.